

Яцкулинець О.І.
«Початкова освіта», магістр, Мукачівський державний університет
Горват М.В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

В умовах соціально-економічних змін в Україні, в той час коли відбувається переоцінка всієї системи суспільних відносин, суттєвих змін зазнає і система освіти. Однією з характерних особливостей сучасних умов є активізація інноваційних процесів в освіті. Відбувається зміна освітньої парадигми: пропонується інший зміст, інші підходи, право, ставлення, поведінку, інший педагогічний менталітет. Все це свідчить про поширення інноваційних процесів в системі освіти. Розвиток інновацій в освіті виражається в тенденціях накопичення і впровадження нововведень в освітній процес, що призводить до якісних змін його змістовних і технологічних аспектів. Останні перетворення в Україні, в тому числі обрання напрямку на модернізацію освіти, вказують на необхідність розвитку сучасної освіти. Як найважливіше завдання розглядається створення системи управління та розвитку модернізацією для виходу на стандарти забезпечення послугами освіти, які характерні для розвинених країн. У рамках модернізації передбачається не тільки рішення загальних проблем, таких як зміна структури і змісту освіти для посилення конкурентоспроможності освітніх організацій, впровадження морального і матеріального стимулів педагогів, навчання педагогів в інших регіонах для обміну інноваційним досвідом, але і рішення таких специфічних проблем, як розвиток особистісних якостей педагога – ініціативність, готовність навчатися і розвиватися, здатність творчо мислити і знаходити нестандартні рішення.

Традиційне управління школою вже не відповідає запитам сучасного суспільства та потребує негайної модернізації. Так, Е. Гусинський та Ю. Турчанинова стверджують: «Якщо б зовнішнє середовище залишалося незмінним, підтримувати постійні характеристики внутрішнього середовища було б порівняно легкою справою. Однак сукупність випадковостей зовнішнього світу звичайно створює мінливий фон життя. За таких умов можуть вижити тільки ті системи, котрі постійно враховують зміни стану навколишнього середовища й у відповідності з ними змінюють свої внутрішні моделі зовнішнього світу. Постійне орієнтування, перевірка сталості умов існування є нормальними характеристиками живих і соціальних систем» [1, с. 31]. Традиційне управління було доречним в умовах стабільності та передбачуваності, але в умовах постійних змін є малоефективним та проблемним [2]. Під традиційним управлінням ми розуміємо управління, що орієнтоване на оптимальне функціонування та здійснюється за допомогою традиційних принципів, функцій, методів та механізмів.

Розробка проблеми інноваційного управління ЗНЗ викликала низку питань щодо його здійснення. Під проблемою ми розуміємо складне питання, що виникає у процесі пізнання і вимагає теоретичного вивчення і практичного вирішення. Аналіз психолого-педагогічної літератури та філософських джерел дозволив визначити проблеми здійснення інноваційного управління ЗНЗ та систематизувати їх на:

- нормативно-правові;
- інформаційні;
- науково-методичні;
- матеріально-фінансові;
- психолого-педагогічні;

– організаційно-педагогічні [3].

Управління інноваційною діяльністю освітніх закладів базується на системному, діяльнісному, рефлексивному, ресурсному, компетентнісному, культурологічному підходах і реалізує принципи управління полісуб'єктною взаємодією, демократизації та гуманізації, безперервності і послідовності управлінських дій, оптимальності та ефективності; ресурсної, економічної та екологічної доцільності; враховує соціокультурні потреби розвитку територіального освітнього середовища. В умовах програмно-цільового розвитку навчального закладу інноваційна діяльність освітнього середовища узгоджується на всіх рівнях управління, стає не тільки пріоритетною, але і циклічно відтворюється завданням управління. Необхідність постійного ресурсного та організаційного забезпечення процесу управління інноваційною діяльністю навчального закладу надає цьому завданню статус функції управління. Функція управління інноваційною діяльністю в освітніх установах включається до складу функціонального інваріанта управління територіальною освітньою системою. Система інформаційного забезпечення та комунікацій дозволяє управляти інноваційною діяльністю освітніх установ в навчальному закладі.

Технологія управління інноваційною діяльністю освітніх установ в навчальному закладі представляє сукупність людських, матеріальних, технологічних, інформаційно-правових та інших взаємо-пов'язаних компонентів і включає три рівні управління:

- управління територіальною освітньою системою;
- управління муніципальною освітньою системою;
- внутрішкільне управління, а також рівень регулювання, на якому здійснюється діалог між цими системами. Технологія циклічно реалізує шість послідовних кроків, ресурсно і організаційно підтримуючих інноваційну діяльність освітніх установ в навчальному закладі:

- вивчення потреб освітніх установ в інноваційній діяльності;
- проектування цієї діяльності і оснащення її ресурсами;
- розробка програм по реалізації інноваційної діяльності освітніх установ;
- моніторинг інноваційної діяльності освітніх установ;
- збір і аналіз інформації про ефективність інноваційної діяльності в освітніх установах;
- регулювання інноваційної діяльності в освітніх установах на основі результатів аналізу.

Умови успішної реалізації технології управління інноваційною діяльністю освітніх установ в навчальному закладі:

- оснащення технологіями управління інноваційною діяльністю освітніх установ, ресурсами (людськими, матеріальними, технологічними та ін.);
- збір і аналіз інформації про ефективність інноваційної діяльності освітніх установ;
- володіння методологією педагогічних досліджень усіма учасниками інноваційних проектів;
- актуалізація мотиваційних ресурсів;
- включення педагогів в діяльність по реалізації інноваційних проектів, що дозволяє вивести кожного на індивідуальну траєкторію розвитку, забезпечити розвиток суб'єктного досвіду педагога, здійснити індивідуальну та колективну рефлексію власної діяльності всіма учасниками інноваційного процесу;
- ефективна система інформаційного забезпечення та комунікацій, дозволяє управляти інноваційною діяльністю.

Результативність технології управління в освітніх установах визначається наступними показниками:

- позитивними змінами у внутрішньому і зовнішньому середовищі територіальної освітньої системи;

- ступенем узгодженості і єдністю дій управління освітньою системою і освітніми установами;
- інноваційним режимом розвитку територіальної освітньої системи і освітніх установ;
- рівнем розвитку учнів, рівнем професійного розвитку педагогічних кадрів;
- позитивним ставленням батьківської громадськості, педагогічних колективів до результатів інноваційної діяльності освітніх установ;
- цілісністю системи управління в освітніх установах.

Список використаних джерел

1. Гусинський Э. Н. Введение в философию образования / Э. Н. Гусинський, Ю. И. Турчанинова. – М. : Издательская корпорация «Логос», 2000. – 310 с.
2. Заворотна Я. В. Інноваційне управління загальноосвітнім навчальним закладом як психолого-педагогічна проблема / Я. В. Заворотна // Педагогічний альманах : збірник наукових праць / ред. кол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2013. – Вип. 17. – С. 215–218.
3. Заворотна Я. В. Проблеми здійснення інноваційного управління загальноосвітнім навчальним закладом / Я. В. Заворотна // Теоретические и практические научные инновации / Zbiór raportów naukowych. «Teoretyczne i praktyczne innowacje naukowe». – Kraków: Wydawca: Sp.z o.o. «Diamond trading tour», 2013. – Część 3/2. – Str. 64–68.

UDC 37.013.8 (477.87)

Pallay Katalin,
tanár, absolvált PhD-hallgató

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Debreceni Egyetem

TANULMÁNYI EREDMÉNYESSÉG ÉS VÉGLEGES LETELEPEDÉS VIZSGÁLATA KÁRPÁTALJAI MOBILIS HALLGATÓK KÖRÉBEN

A tanulmányi eredményesség több szempontból megközelíthető. Megvizsgálhatjuk a hallgatók és az intézmény eredményességét külső és belső mutatók alapján. Korábbi kutatások kimutatták, hogy érdemes megvizsgálni a hallgatói célú mobilitás lehetőségével élő hallgatók eredményességét [1].

A kutatás fő módszere a kérdőíves felmérés. Kutatásunk során Kárpátaljáról származó Magyarországon tanuló hallgatókat vizsgáltunk.

A tanulmány arra keresi a választ, hogy a kárpátaljai hallgatók körében milyen különbségek és hasonlóságok fedezhetők fel a végleges letelepedést és az eredményességet illetően. A kutatás egyaránt vizsgálni kívánja a Kárpátaljára hazatérők, illetve a Magyarországon vagy külföldön letelepülő/elhelyezkedő egykori hallgatók eredményességét. A vizsgálat során kétváltozós elemzéseket végeztünk (Khi-négyzet próba) annak mentén, hogy a hallgatók visszatértek szülőföldjükre, Magyarországon vagy külföldön telepedtek le.

Eredmények

Kérdőíves kutatás segítségével arra kerestük a választ, hogy a megkérdezettek tanulmányaik befejezését követően hol telepedtek le. Kérdőíves felmérésünkben a válaszadók megadták lakhelyüket. A megkérdezett 224 hallgató 83 különböző településen él, melyek Magyarországon, Kárpátalján és más egyéb külföldi országokban helyezkednek el. Magyarországon maradtak, hazatértek Kárpátaljára vagy külföldön telepedtek le. A volt hallgatók döntő többsége (69,2%) tanulmányaik befejezését követően nem tértek haza Kárpátaljára, otthon kamatoztatni a Magyarországon megszerzett tudásukat, hanem az anyaországban helyezkedtek el. A megkérdezettek 25,3%-a visszatért szülőföldjére, csekély hányaduk (5,4%) pedig külföldön vállalt munkát.

Az eredményességi mutatók csoportjába tartozik a nyelvvizsga sikeres teljesítése [4]. Kutatásunk során megvizsgáltuk, hogy az egykori hallgatók milyen arányban rendelkeznek

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>